

## Lifestyle-migratie in Turkije

# EU-burgers in de Turkse Sunbelt

Na Spanje, Italië en Griekenland heeft ook Turkije zich de laatste decennia ontwikkeld tot een populaire (semi-)permanente vestigingsplaats voor *lifestyle*-migranten. Dit zijn relatief rijke Noord-Europeanen die worden aangetrokken door de zon, lage huizenprijzen en het aantrekkelijke leefklimaat. Het is een uitdaging voor de nieuwkomers én voor de Turkse samenleving.

**L**ifestyle-migratie is nauw verbonden met globalisering en toerisme, waarbij herhaalde vakanties uiteindelijk leiden tot migratie, en de aankoop van een tweede woning de opstap is naar een meermaandelijks of permanent verblijf.

Ook de aanwezigheid van vrienden en familie speelt een rol. De 'traditionele' lifestylebestemmingen in Europa waren Spanje, Italië en Griekenland, maar de laatste decennia heeft ook Turkije zich ontwikkeld tot een vestigingsplaats voor

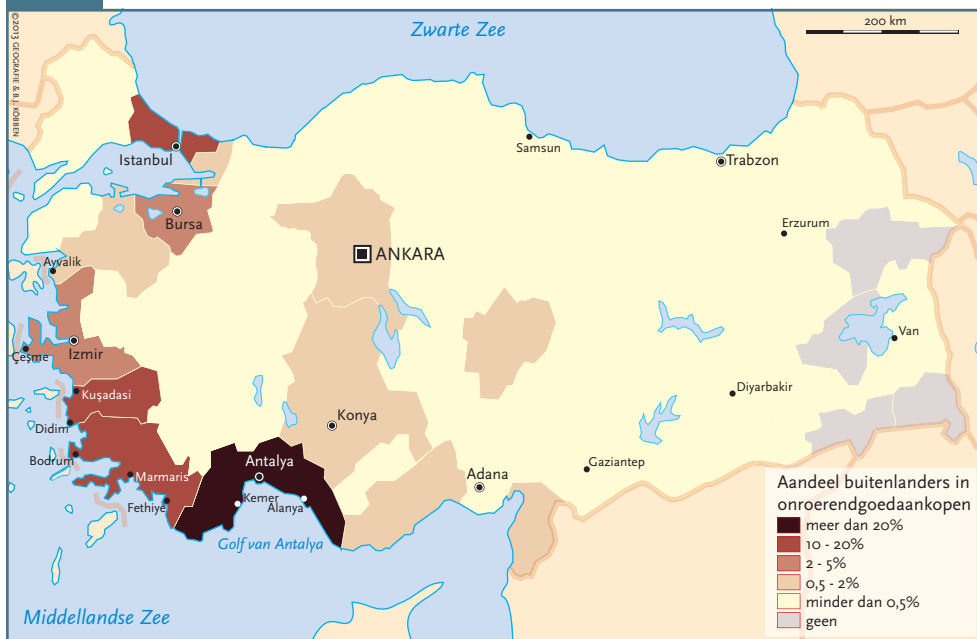
(semi-)permanente migratie.

Het gaat naar schatting om zo'n 200.000 tot 250.000 geregistreerde en niet-geregistreerde immigranten in 2012. Het aantal verblijfsvergunningen – een van de indicatoren voor de omvang van de Lifestyle-migratie – bedroeg 175.000 in 2008. De EU-burgers die in Turkije verblijven, hebben een toeristenvisum voor drie maanden dat verlengd kan worden, of een verblijfsvergunning van een tot vijf jaar. Het gaat om een heel diverse groep mensen qua verblijfsduur, migratiemotieven, sociale achtergrond, opleidingsniveau en de mate waarin ze geïntegreerd zijn in de gastcultuur. Over het algemeen worden de volgende groepen onderscheiden:

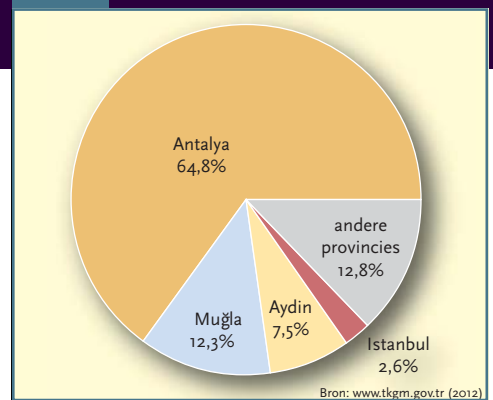
Zonnen aan Cleopatra Beach  
in Alanya op een novemberdag,  
geen Turkse badgast te zien.



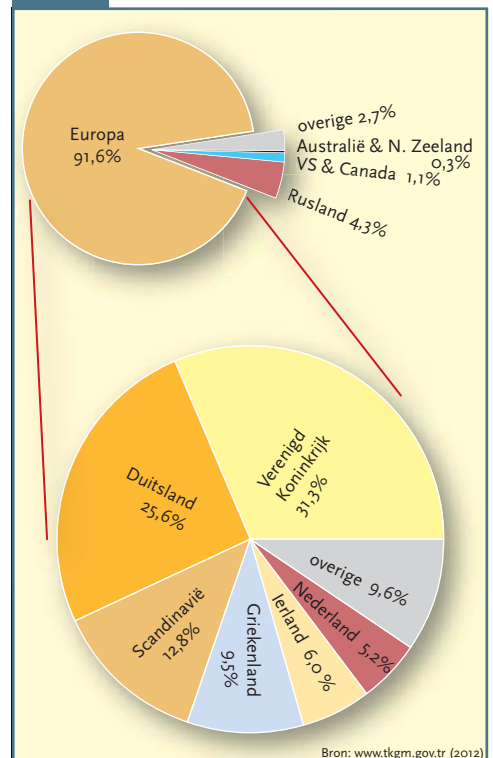
Figuur 1: Onroerendgoedaankopen door buitenlanders in Turkije in 2012 (%)



Figuur 2: Buitenlands onroerendgoedbezit in Turkije in 2012 (%)



Figuur 3: Herkomst onroerendgoedbezitters in Turkije



- EU-echtgenoten van Turkse burgers (95% vrouwen);
- nakomelingen van deze groep;
- gepensioneerde EU-burgers die een huis in de Turkse Sunbelt kopen en daar gaan wonen;
- alternatieve lifestylemigranten die zich in de Turkse Sunbelt of in de grote steden vestigen, meestal tussen 40-50 jaar;
- EU-burgers van Turkse komaf; en
- nakomelingen van Europese immigranten die al ten tijde van het Ottomaanse Rijk naar Turkije kwamen.

De aanwezigheid van vooral gepensioneerden en lifestylemigranten heeft een groot aantal kustplaatsen zichtbaar veranderd. Denk aan Kuşadası en Didim in de provincie Aydın, Bodrum, Marmaris en Fethiye in de provincie Muğla, en Alanya en Kemer in de provincie Antalya (figuur 1). Hier vestigden zich vooral burgers uit het

Meer dan 20% van de onroerendgoedaankopen in Antalya gebeurt door buitenlanders

Verenigd Koninkrijk, Ierland, Duitsland, België, Nederland en de Scandinavische landen.

#### Relatief laat

Al levert toerisme vandaag de dag een belangrijke bijdrage aan de Turkse economie, de toeristische ontwikkeling kwam relatief langzaam op gang. In 1950 ontving Turkije nog maar 29.000 buitenlandse reizigers. In 1990 waren dit er 1 miljoen en in 2000 10 miljoen. In 2010 steeg het aantal buitenlandse toeristen naar bijna 29 miljoen, waarvan de helft uit Europese OESO-landen.

De aankoop van onroerend goed door buitenlanders uit de EU kwam pas op gang na 2003, toen dit mogelijk werd in het kader van de EU-toetredingsonderhandelingen. Ook de



FOTO: ÖZDİN MÜLAKIZINOĞLU

woningaankopen namen een grote vlucht, van 37.000 in 2003 naar 116.455 in 2012; 91,6% van de nieuwe eigenaren was EU-burger (figuur 3). Het tijdschrift *Global Property Market* afficheerde Turkije in 2010 als de aantrekkelijkste vastgoedmarkt (woningen) ter wereld. En hoewel het Turkse bureau voor de statistiek voor het eerste kwartaal van 2012 een daling van 20% in de onroerendgoedverkoop signaleerde, steeg de verkoop van woningen in de bij EU-toeristen zeer geliefde regio Muğla-Aydın nog 27%.

De grootste groepen onroerendgoedbezitters zijn momenteel de Britten (36.000) en Duitsers (30.000); Nederlanders zijn met bijna 6000 ook relatief sterk vertegenwoordigd. Van hen is 5% van Turkse origine. De buitenlandse onroerendgoedaankopen concentreren zich voor een aanzienlijk deel aan de zuid- en zuidwestkust van Turkije, waar ook de grote toeristengebieden liggen. 65% van alle door buitenlanders aangekochte woningen ligt in de provincie Antalya. Maar ook metropoolregio's als Istanbul en in iets mindere mate Ankara zijn geliefd (figuur 2).

#### Differentiatie

Aanvankelijk richtte het onderzoek naar lifestyle- en toerismegerelateerde migratie zich op Spanje, Portugal, Italië, Malta en Griekenland, maar de laatste jaren zijn ook de Turkse kusten van de Egeïsche en Middellandse Zee onderwerp van studie. Zo bleek in een onderzoek naar migratiemotieven in de Turkse kustplaatsen Marmaris, Kuşadası en Ayvalık dat het mediterrane klimaat en de lage kosten belangrijke *pull*factoren zijn – net als in de 'traditionele' Europese bestemmingen. Maar meer dan elders vormen de beelden van de Turkse samenleving, de informele omgang, gastvrijheid en vriendelijkheid, belangrijke sociale aantrekkingsfactoren. Ook tussen de drie kustplaatsen onderling zijn er verschillen. Migranten die zich vestigden in Ayvalık, een oude Griekse plaats in West-Turkije, hechten grote waarde aan het historische stadscentrum, zijn gemiddeld hoger opgeleid en hebben een hoger inkomen. Kuşadası, een bestemming voor massatoerisme, trekt vooral pensionado's en in Marmaris ligt het aandeel jongere, werkende migranten hoger en lijkt huwelijk een belangrijkere reden om te verhuizen dan in de twee andere plaatsen.

De westkust is het populairst bij Britten en Ieren, Alanya aan de Middellandse Zeekust wordt wel 'klein Duitsland in Turkije' genoemd en is ook geliefd bij Scandinaviërs. In 2008 waren zij

In 2012 was 92% van de nieuwe buitenlandse woningeigenaren in Turkije EU-burger



goed voor 35% van al het door buitenlanders gekochte onroerend goed.

Het aandeel gepensioneerde migranten verschilt per bestemming. Volgens onderzoek in 2006 was dat 38% in Alanya en volgens onderzoeken in 2008 en 2011 zo'n 30-35% in Marmaris.

#### Zichtbare invloed

De aanwezigheid van immigranten is duidelijk zichtbaar. Denk aan Engelse, Duitse en Nederlandse reclame-uitingen van makelaars, aan winkelborden, namen van cafés en bars en christelijke kerkhoven. Daarnaast bouwen migranten hun eigen sociale netwerken en zetten ze eigen organisaties op. Zo zijn er Duitse en Deense belangenverenigingen in Alanya en zit er een





FOTO: İLKAY SÜDAŞ

De aanwezigheid van EU-burgers aan de Turkse west- en zuidkust is duidelijk merkbaar, zoals hier in Kuşadasi en Alanya.



FOTO: İLKAY SÜDAŞ

andere Duitse organisatie in Kemer. Er kwamen christelijke kerkhoven in Alanya en Marmaris en een begrafenisonderneming heeft bij de provincie Antalya een vergunning aangevraagd om crematies te mogen uitvoeren. In Fethiye in de provincie Muğla organiseerden Europese migranten een kerstmarkt.

Vanwege de Duitse klandizie kwam er in 2001 in Alanya een varkensslager en er zijn ook Duitse bakkerijen te vinden in Alanya en Marmaris. *The Post* in Marmaris en *The Didymian* zijn belangrijke Engelse kranten aan de Egeïsche kust. Voor de Duits sprekende bevolking zijn er de *Alanya Bote* en *Prima Türkei* die hun verspreidingsgebied aan de zuidkust hebben. Buitenlandse kinderen kunnen naar de lokale lagere school in Didim en

een privéschool in Alanya is begonnen met Turkse lessen voor buitenlandse leerlingen.

### Bijzondere bestemming

Turkije is vanwege de economische, politieke en religieuze verschillen, de ambivalente houding ten opzichte de EU-toetreding en haar geografische ligging een bijzonder bestemmingsland. Hoe de Turkse gemeenschap aankijkt tegen de migranten en welk effect de migratie heeft op de lokale samenleving is nog nauwelijks bestudeerd. Volgens een onderzoek uit 2009 wilde 61% van de inwoners van Antalya niet graag wonen op plekken waar veel buitenlanders zitten. 63% stond negatief tegenover de aankoop van onroerend goed door buitenlanders. Organisaties van buitenlandse immigranten werden door 43% van de inwoners van Antalya als nutteloos en door 25% als negatief ervaren.

Wat zeggen deze uitkomsten? Het is een belangrijke vraag, zeker gezien het min of meer permanente karakter van de migratie. Meer dan de helft van de Europese migranten leeft het hele jaar aan de Egeïsche kust. Interviews met Noord-Europeanen bevestigen dat beeld. Zo geeft een Britse migrant aan: 'We live in Turkey and we want to have citizenship. [...] We have chosen to live in Turkey and this is our home.' Een 36-jarige Brit zegt: 'No plans to leave Turkey at the moment, we are very happy here. When we start to have children we would have to think about the schooling, but at present from what I have seen, the kids here grow up much nicer than their British counterparts.' Deze uitspraken maken duidelijk dat de migranten in de toekomst wensen op gezondheids- en onderwijsgebied zullen uiten. Het is dus zaak de groeiende Europese bevolking langs de Turkse kust niet meer te beschouwen als tijdelijke gasten die van zon en zee genieten en door hun onroerendgoedaankopen de plaatselijke economie stimuleren. De economische en ook sociale en culturele aspecten verdienen nader onderzoek.

Het Turkse beleid vanaf de jaren 80 om de deuren voor toerisme te openen, heeft uiteindelijk geleid tot de huidige migratie. Misschien was dat niet de bedoeling, maar de permanente vestiging van grote groepen buitenlanders is nu een gegeven. Die ontwikkeling staat niet op zichzelf. De betekenis van ruimte en tijd verandert: de mobiliteit neemt toe. Mensen richten hun leven niet langer op één plek in. Ze nemen hun cultuur en hun wensen en eisen mee. Dat geldt ook voor

## 61% van de inwoners van Antalya wil niet wonen op plekken waar veel buitenlanders zitten

de lifestyle-migrant naar Turkije. Zoals de westerse landen het permanente karakter van de arbeidsmigratie vanuit Turkije moesten accepteren, zal Turkije overweg moeten leren gaan met de migranten uit Europa, die misschien ook een deel van de Turkse samenleving zullen vormen. •

### Bronnen

- Bayir, D., P. Shad 2012. *The Legal Adaptation of British Settlers in Turkey*. Queen Mary University of London. Legal Studies Research Paper No: 97/2012
- İçduygu, A. & K. Biehl 2012. Türkiye'ye Yönelik Göçün Değişen Yörüngesi. In: A. İçduygu, (Ed.) *Kentler ve Göç: Türkiye, İtalya, İspanya*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. İstanbul: 9-72
- Kaiser, B. 2003. *Lifeworlds of E.U. Immigrants in Turkey*. In: E. Zeybekoğlu & B. Johansson (Eds.). *Migration and Labour in Europe: Views from Turkey and Sweden*. Murcir & Niwl, İstanbul: 269-289.
- Mutluer, M., İ. Südaş 2012. *Türkiye'ye Yönelik Avrupalı Göçü: Ege Kıyılarında Karşılaştırmalı Bir Araştırma* Unpublished Project Report (2007EDB017) Ege University, Izmir.
- Nudrali, Ö. & K. O'Reilly 2009. Taking the Risk: The British in Didim, Turkey. In: M. Benson & K. O'Reilly (Eds.). *Lifestyle Migration: Expectations, Aspirations and Experiences*. Farnham: Ashgate
- Özbek, Ç. 2008. *Uluslararası Göçler Bağlamında Yurttaşlık ve Kimliğin Değişen Anlamı: Marmaris Örneği*. Muğla University Institute of Social Sciences, Unpublished Master Dissertation, Muğla.
- Südaş, İ. & M. Mutluer 2006. Immigration européenne de retraités vers la «Riviera turque»: le cas d'Alanya (côte méditerranéenne). *Revue Européenne des Migrations Internationales*, 22(3): 203-223.
- Toprak, Z. 2009. Yabancı Emekli Yerleşiklerin Yerelde Kamusal Hayata Katılım İstekliliği ve Yerel Halkla İlişkileri: Antalya İçin Bir Yaklaşım (Willingness of Foreign Retired Residents to Participate in Local Public Life and Relationship within the Local Community: Example of Antalya, Turkey). *Yönetim Bilimleri Dergisi* 7(2): 99-137 (abstract in English).